

Planning Omgevingswet

Invoering Omgevingswet

De jaren 2022 en 2023 zijn uitdagende jaren. De inwerkingtreding is na lang debat in de Eerste Kamer vastgesteld op 1 januari 2024. De Omgevingswet staat voor de grootste stelselherziening van het omgevingsrecht ooit.

In deze bestuurlijke kalender vindt u de besluiten die uw gemeenteraad nog moet nemen voor de Omgevingswet. Een aantal besluiten neemt u vóór de invoering van de Wet, maar een aantal ook erna. Immers na de inwerkingtreding van de wet geldt een overgangperiode van acht jaar. In deze periode van 8 jaar richten we onze organisatie en processen verder in naar de bedoeling van de Omgevingswet. We kunnen als gemeente zelf de afwegingen maken welk ambitieniveau we daarbij kiezen en op welke manier we als gemeente gaan werken. Gaan we meer zitten op algemene regels en waar kan vergunningsvrij/melding. Of gaan we juist meer zaken met een vergunning regelen? Dit is van belang voor de doorwerking in de organisatie (meer handhaving/ meer vergunning verlening) en leges inkomsten

Vertrekpunten

De Omgevingswet komt voort uit het programma Eenvoudig Beter van het ministerie van BZK. De naam zegt het al: het doel is om wet- en regelgeving eenvoudiger en daarmee beter te maken. De bundeling van alle wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving leidt tot eenvoud door:

- Het opschonen van verouderde regelgeving;
- Het samenvoegen van overlappende regelgeving;
- Het oplossen van tegenstrijdige regelgeving;
- Het beschrijven van een samenhangend begrippenkader voor de gehele fysieke leefomgeving.

We willen onze dienstverlening ten aanzien van informatieverzoeken of initiatiefaanvragen voor de leefomgeving verder verbeteren door deze beter te laten aansluiten op de leefwereld van onze inwoners. Onze vertrekpunten daarbij:

Eenvoudiger in beleid en regelgeving

We gaan beleid en regelgeving opschonen, samenvoegen en uitlijnen. Het doel is om het eenvoudiger te maken, met behoud van de inhoudelijke essentie van het oorspronkelijk beleid of de oorspronkelijke regelgeving. De focus in de voorbereiding ligt op het harmoniseren van het beleid dat nodig is om te kunnen werken volgens de Omgevingswet vanaf 1 januari 2024.

Optimale dienstverlening

We gaan de doorlooptijd voor eenvoudige vergunningen verkorten naar 8 weken. Ook versnellen we het vaak gevoerde vooroverleg (ofwel intakeproces) voor complexere initiatieven en vergunningsaanvragen.

Digitaal waar kan

Alle informatie over beleid en regelgeving komt voor inwoners op een gebruiksvriendelijke wijze digitaal beschikbaar. Laagdrempelig, toegankelijk en in begrijpelijke taal. Verder verlenen we vanaf de inwerkingtreding stapsgewijs eenvoudige vergunningen digitaal en begeleiden we de aanvrager, indien gewenst, digitaal met de selectie van de juiste aanvraagvereisten.

Planning Omgevingswet

Onderwerp op de
gezamenlijke
werksessies

Besluitvorming
door
gemeenteraad

Gereed

Vaststellen ambitieniveau

De mate waarin de Omgevingswet een andere manier van werken noodzakelijk maakt, is afhankelijk van uw ambitie met de Omgevingswet en van uw huidige manier van werken. Uw raad heeft in 2018 met het vaststellen van het koersdocument gekozen voor een consoliderende invoeringsstrategie. Dit betekent dat in eerste instantie alleen de verplichte onderdelen van de Omgevingswet worden uitgevoerd.

Vaststellen verordening participatie

Onder de Omgevingswet kunnen vergunningen verleend worden door middel van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Daarmee kan – ondanks strijd met het Omgevingsplan – toch een vergunning worden verleend door het college. De gemeenteraad kan gevallen van categorieën aanwijzen om participatie verplicht te stellen bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Bij een omgevingsvergunning moet de aanvrager aangeven of hij omwonenden bij de aanvraag betrokken heeft. En hij moet duidelijk maken wat er uit die participatie is gekomen. De aanvrager mag zelf weten op welke manier hij de belanghebbenden bij de aanvraag betreft.

Participatie kan wel verplicht zijn als iemand een vergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aanvraagt. Dat zijn activiteiten die niet in het Omgevingsplan staan. Hierover heeft dus nooit eerder participatie plaatsgevonden. Of participatie in deze situatie wel of niet verplicht is, is aan de gemeenteraad om te bepalen. De gemeenteraad kan namelijk categorieën van gevallen aanwijzen waarvoor deze verplichting geldt. Bij deze categorieën van verplichte participatie geldt dat de aanvrager bij de aanvraag van de vergunning moet laten zien hoe hij belanghebbenden bij de aanvraag heeft betrokken. De aanvrager mag echter zelf weten op welke manier hij de belanghebbenden bij de aanvraag betreft.

oktober 2021

Februari 2022

Vaststellen gemeentelijke adviescommissie

Onder de Omgevingswet is een welstandscommissie (of een commissie ruimtelijke kwaliteit) alleen verplicht voor het toetsen van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument. Ook andere adviesrollen kunnen bij de commissie belegd worden. In eerste instantie stellen we regionaal (bij de Omgevingsdienst ZOB) alleen voor monumenten een commissie ruimtelijke kwaliteit vast. Later bepalen we op gemeentelijk niveau voor welke andere adviesrollen we deze commissie in willen zetten. De raad ontvangt een voorstel over de gewenste invulling van deze commissie.

Uw raad stelde op 7 februari 2023 de invulling van de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit vast. Wanneer de leden van de commissie worden benoemd, wordt op een later moment bepaald.

Februari 2023

Vaststellen rol college en raad bij Omgevingsplan, Programma's en Omgevingsvergunning

De Omgevingswet introduceert nieuwe instrumenten met consequenties voor de bevoegdheidsverdeling. In onderstaande tabel is per fase in de beleidscyclus en per instrument de bevoegdheid weergegeven nu (huidige situatie) en straks (onder de Omgevingswet).

De verschillen

- Een uitvoeringsparagraaf van het beleid of een programma is nu nog de bevoegdheid van de raad. Onder de Omgevingswet is een programma de bevoegdheid van het college. De raad kan wel aan de hand van het programma het college om verantwoording vragen. De raad bepaalt nog wel of zij budget hiervoor beschikbaar stelt.
- Het verlenen van een vergunning indien de aanvrager wil afwijken van het bestemmingsplan is nu nog de bevoegdheid van de raad tenzij het een geval betreft waarover de raad heeft beslist dat dat niet nodig is. Onder de Omgevingswet is het verlenen van een vergunning in afwijking van het Omgevingsplan de bevoegdheid van het college TENZIJ het een geval betreft dat behoort tot een door de raad aangewezen ontwikkeling waar de raad bindend advies over geeft. Het college mag van dit advies niet 'gemotiveerd afwijken'. Uiteindelijk kan de zeggenschap bij 'afwijkings'-vergunningen onder de Omgevingswet op dezelfde wijze worden ingericht onder de Omgevingswet als nu het geval is.
- Uw raad moet aangeven of u een adviesrol wilt hebben bij aanvragen rondom buitenplanse omgevingsplan activiteiten. Indien de raad niets aangeeft, heeft zij na 1-1-2024 geen adviesrecht.

Februari 2022

Fasen in de cyclus	Instrumenten	Inhoud	Bevoegdheid	
			Nu	Straks
Beleidsontwikkeling	Omgevingsvisie	Ambitie	Raad	Raad
Beleidsdoorwerking	Programma	Maatregelen	Raad	College
Uitvoering	Omgevingsplan	Regelgeving	Raad	Raad
	Vergunning	Uitvoering	College	College
	Afwijking bp/op		Raad	College
Terugkoppeling	Monitoring	Terugkoppeling	Raad	Raad

Vaststellen delegatie- en mandaatbesluit

De raad kan de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het Omgevingsplan delegeren aan het college. Dit biedt ruimte voor toedeling van bevoegdheden op maat. Vooruitlopend op het werken met het Omgevingsplan zijn bepaalde mogelijkheden voor delegatie denkbaar:

- **Delegatie van het vertalen van verleende omgevingsvergunningen in afwijking van het omgevingsplan.**
Waarschijnlijk worden ontwikkelingen in de toekomst steeds vaker met een omgevingsvergunning mogelijk gemaakt. Dit kan straks ook nog steeds in afwijking van het omgevingsplan. Het verlenen van een omgevingsvergunning is een snelle procedure van 8 weken, ook in het geval dat sprake is van afwijking van het omgevingsplan. De Omgevingswet bepaalt dat de raad vergunningen voor afwijkactiviteiten binnen vijf jaar moet verwerken in het omgevingsplan.
- **Delegatie van het vertalen van beleidsregels van raad en college in het omgevingsplan.**
Wanneer de raad of het college beleidsregels hebben vastgesteld die doorvertaling in het omgevingsplan behoeven, kan dit door het college gebeuren. Het gaat immers om het vertalen van beleid waar al sprake is geweest van een inhoudelijke afweging.
- **Delegatie bij nieuwe ontwikkelingen.**
Ontwikkelingen die niet passen binnen een omgevingsplan kunnen straks mogelijk gemaakt worden met een omgevingsvergunning in afwijking van het omgevingsplan of het omgevingsplan kan worden aangepast. Op dit moment kan dit ook. De bevoegdheid om het bestemmingsplan aan te passen ligt nu bij de raad. Soms worden ontwikkelingen mogelijk gemaakt met een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan. In die gevallen bepaalt de Wet ruimtelijke ordening dat de raad hiervoor een verklaring van geen bedenkingen afgeeft. Door de raad zijn categorieën van gevallen benoemd waar deze verklaring van geen bedenkingen voor geldt.
- **Delegatie van de uitwerking van (delen van) de omgevingsvisie in het omgevingsplan**
Voor het opstellen van een omgevingsplan stelt de raad kaders. Dit gebeurt via een omgevingsvisie. Omdat die er nu nog niet is, is het op dit moment niet te onderbouwen op welke onderdelen delegatie van delen van het omgevingsplan aan de orde kan zijn voor de doorvertaling van de omgevingsvisie.

Februari 2022

Vaststellen verordening nadeelcompensatie (planschade)

Nadeelcompensatie gaat over de schade die de overheid rechtmatig veroorzaakt. Bijvoorbeeld langdurige wegopenbrekingen of bouwplannen, waardoor aangrenzende woningen in waarde dalen. Het gaat dus niet over schade door onrechtmatig handelen van de overheid. Het Burgerlijk Wetboek regelt de schadevergoeding voor onrechtmatig overheidshandelen.

Nadeelcompensatie binnen de Omgevingswet gaat over besluiten of maatregelen:

- die rechtstreeks werkende rechten en verplichtingen voor burgers en bedrijven bevatten;
- die rechtstreeks gevolgen hebben voor burgers en bedrijven door verandering van de fysieke leefomgeving.

Voorheen spraken we van planschade. Het begrip planschade uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro) staat niet in de Omgevingswet. De planschaderegeling is onderdeel van de regeling nadeelcompensatie.

Q4 2023

2023

Q4 2023

Vaststellen nieuwe legesverordening en exploitatieverordening

Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Een aantal ontwikkelingen binnen de Omgevingswet zorgt voor veranderingen in de leges- en exploitatieverordening:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen;
- (Mogelijk) minder vergunningplichten;
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning;
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager;
- Gemeentelijke kosten verschuiven;
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken);
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer).

December 2021

Vaststellen Omgevingsvisie

Uiterlijk 31 december 2026 is de gemeente wettelijk verplicht één Omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast te stellen. Losse beleidsnota's en -stukken over onze fysieke leefomgeving komen bij elkaar in de Omgevingsvisie van de gemeente. Elke wijziging in het beleid voor de fysieke leefomgeving betekent ook een wijziging in het Programma in het kader van de Omgevingswet of de Omgevingsvisie. Onze Omgevingsvisie is in december 2021 vastgesteld.

Onze omgevingsvisie is 'bindend' voor college en raad, maar niet voor onze inwoners. Het bestuur kan om uitleg worden gevraagd als haar handelen en/of besluiten niet in lijn zijn met de Omgevingsvisie. Inwoners hoeven daarentegen geen rekening te houden in hun handelen met de Omgevingsvisie.

Vaststellen Omgevingsplan

Uiterlijk 31 december 2029 stelt de gemeente één Omgevingsplan voor het hele grondgebied vast. In het Omgevingsplan staan alle regels over de fysieke leefomgeving. De regels in het Omgevingsplan gelden voor inwoners, organisaties, bedrijven én de overheid. Het Omgevingsplan vervangt alle bestemmingsplannen, de te decentraliseren Rijksregels en de verordeningen voor de fysieke leefomgeving. Het is hét juridisch bindende instrument voor het wel of niet verlenen van omgevingsvergunningen voor allerlei activiteiten.

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet worden alle huidige regels automatisch overgezet in een tijdelijk Omgevingsplan. Zo kan het fysieke domein blijven functioneren zoals het altijd al deed. We hebben tot en met 2029 om het Omgevingsplan met alle regels voor de gemeente te vullen. Als de regels niet uiterlijk in 2029 zijn opgenomen in het omgevingsplan verliezen ze hun rechtskracht.

We zijn met de voorbereidingen voor een Omgevingsplan voor Waalre gestart. Ons streven is om in deze raadsperiode (2026 of later) dat plan voor het gehele grondgebied van Waalre vast te stellen.

2026 of later

